

Interreg

România-Ungaria

Fondul European de Dezvoltare Regională

LINEA EUROPEANĂ

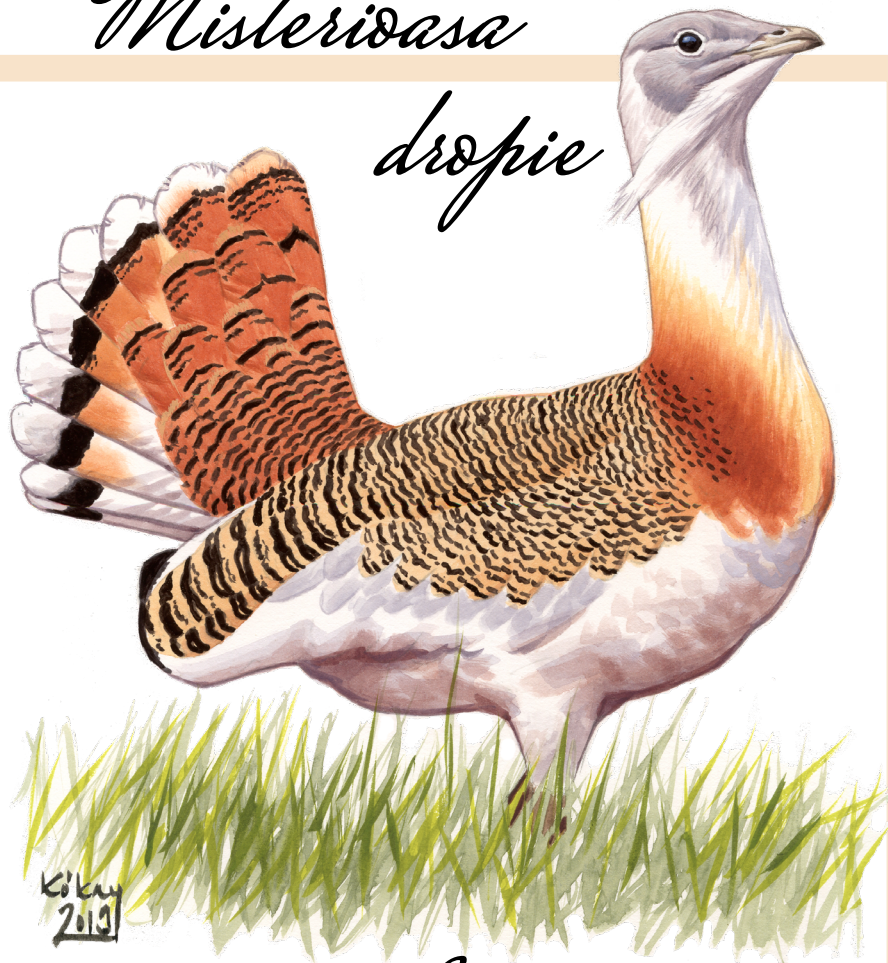

Nature Corner
ROHU-14
2014-2020

Misterioasa

dropie

la Salonta

Parteneriat pentru un viitor mai bun

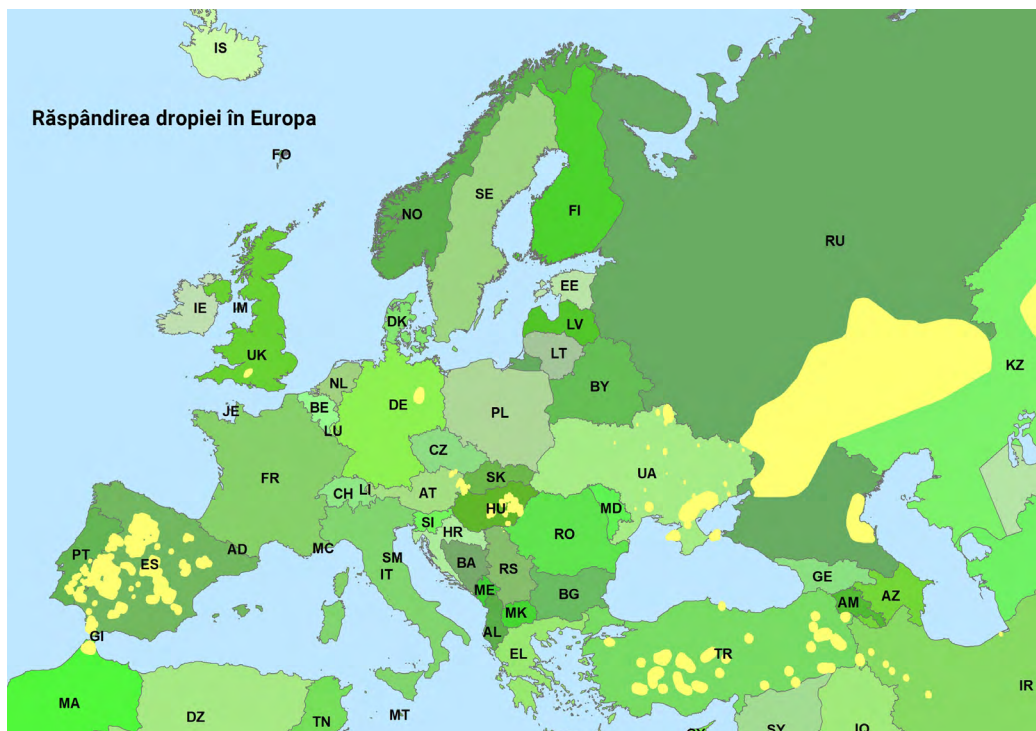
www.interreg-rohu.eu

Situația dropiei – trecut și prezent

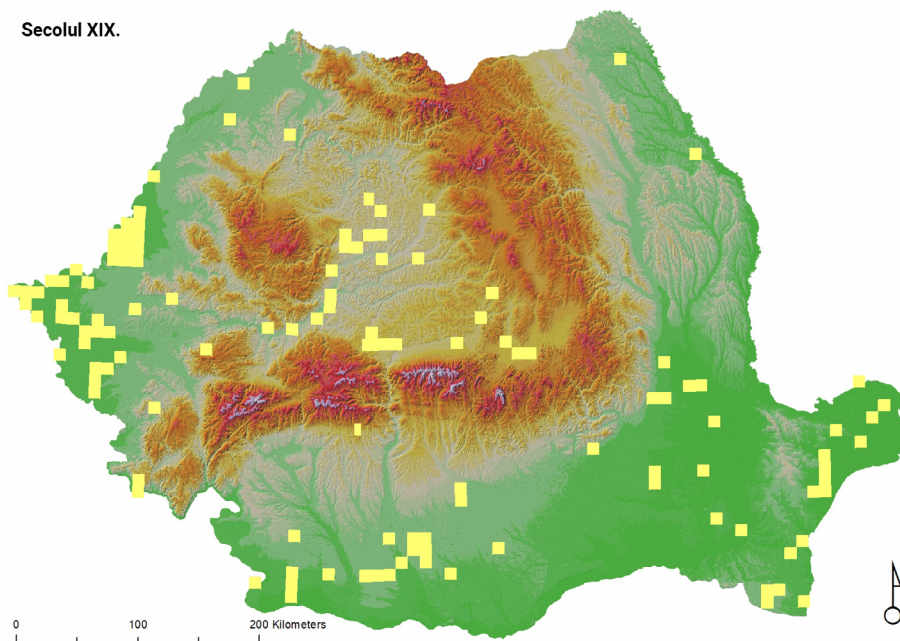
Chiar dacă e cea mai mare pasăre zburătoare din țara noastră, dropia (*Otis tarda*) este destul de dificil de observat. E o pasăre foarte precaută și nu tolerează prezența omului. Culoarea penajului o ajută, de asemenea, să se camufleze. Cândva, dropia era considerată de vânători cel mai apreciat vânat cu pene. Dar, în zilele noastre, aceasta a devenit o figură emblematică a speciilor de păsări amenințate.

În prezent, dropia reprezintă o specie periclitată pe plan global, aceasta poate fi salvată doar prin colaborare internațională. Din cauza fragmentării habitatelor sale întregi de odinioară (sau chiar a nimicirii acestora), pasărea a dispărut din cea mai mare parte a Europei până la mijlocul anilor 1950. În prezent, există populații în Peninsula Iberică, Bazinul Carpatic, Germania, Ucraina, zonele de șes din Rusia. Populațiile central-europene sunt foarte vulnerabile, deoarece au devenit izolate. În această situație se află și populația Bazinului Carpatic, care, deși până în prima parte a sec. XX a prezentat o răspândire continuă, în prezent este puternic fragmentată. Cauza principală o reprezintă agricultura intensivă, aratul pajiștilor, precum și dezvoltarea infrastructurii. Populația actuală europeană din statele membre UE se apreciază la 31-36 de mii de exemplare. Specia apare în mai multe convenții internaționale la care a aderat și România^[1].

^[1]Directiva Păsări a UE – Anexa I, Convenția de la Berna – Anexa II, Convenția de la Bonn, CITES -Convenția de la Washington – Anexa I.

Secolul XIX.

4
•
•
•

În secolul XIX, pe teritoriul României de azi, existau populații stabile de dropii în Banat, Crișana, Podișul Transilvaniei, Câmpia Română, Dobrogea, dar și în câteva locuri din Moldova. La începutul secolului XX, specia a dispărut din Podișul Transilvaniei, iar populațiile din Banat, Dobrogea și Câmpia Română au suferit scăderi semnificative. Se pare că reforma agrară din 1921, când marile latifundii au fost fărâmițate și țărani au fost împrăștiți, a avut o mare contribuție la scăderea bruscă a populațiilor de dropii. E o pasăre foarte precaută și nu permite o apropiere mai mare de 250 metri din partea omului. Mai multe persoane ieșeau pe câmp, prin urmare, a crescut și deranjul păsărilor. Dincolo de pierderea habitatului, dropiile au avut de înfruntat și alte pericole: în iernile grele din prima jumătate a secolului XX, țărani au consumat aceste păsări. Conform unor date din 1938, țărani omorau în cursul unui an 740 de dropii în toată țara, o fracțiune remarcabilă pentru populația de atunci. Se întâmpla, de regulă, iarna, după ploi, când apa de pe penele dropiilor îngheța, împiedicându-le să zboare și făcându-le pradă ușoară țărănilor care le băteau cu bățele². În anii următori, populația de dropii din țară a continuat să scadă. Motivul principal a fost mecanizarea agriculturii. Mai mult, în perioada comunistă, foarte multe pajști au fost arate și transformate în terenuri agricole, compromițându-se astfel habitatele naturale ale dropiei. În anii 1950, populația a scăzut la 1.000 de exemplare. La începutul anilor 1980, mai existau doar câteva populații împuținate în Crișana,

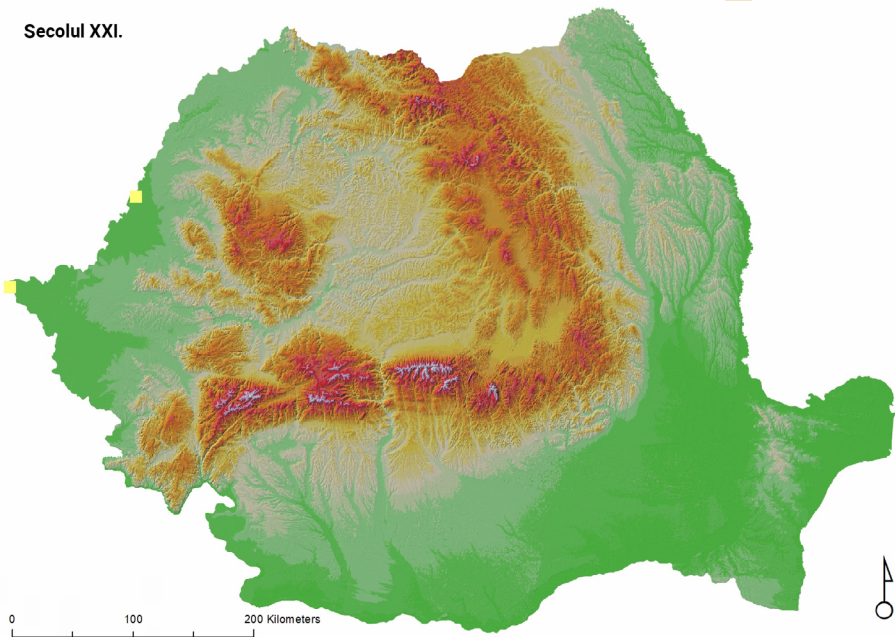
Banat și Câmpia Română, care, conform datelor oficiale cinegetice, până la sfârșitul deceniului, au dispărut cu totul.

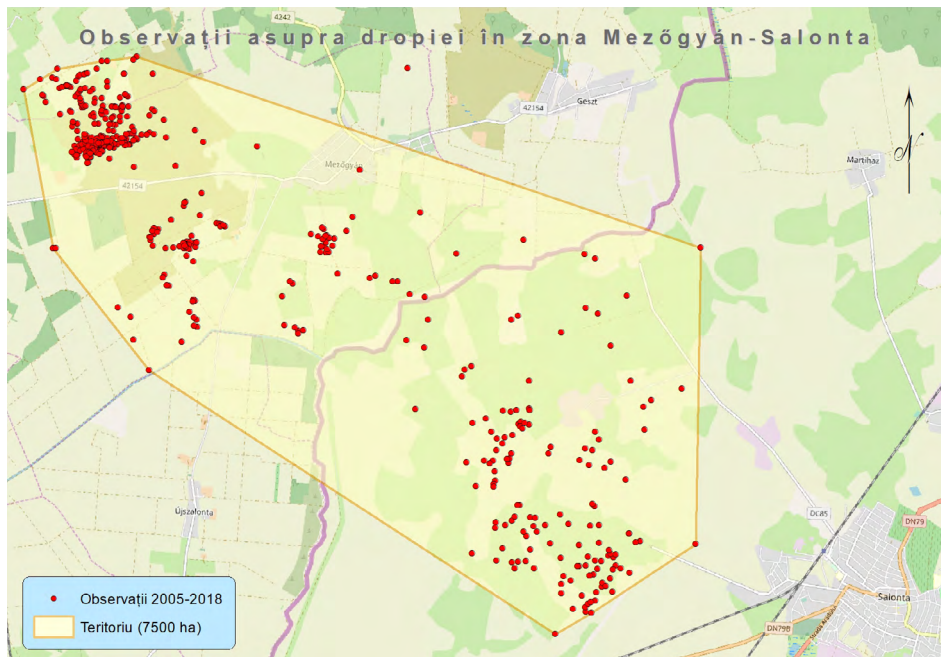
Cu toate că specia a fost considerată extinsă în România după 1980, ea apărea pe lista speciilor la care vânărea era permisă până în 1993.

Cel mai probabil, populația de la Salonta nu a dispărut niciodată. Se presupune că asociația locală de vânătoare nu a declarat exemplarele de dropii observate în zonă, posibil din teamă de a nu fi vânat și aceste ultime exemplare de conducătorii regimului de odinioară. Mai ales că partidele de vânătoare ale lui Nicolae Ceaușescu erau cunoscute de toată lumea.

În momentul de față, populația de dropii de la Salonta este singura viabilă din țară. În afară de aceste exemplare, dropii mai pot fi observate doar în Banat, în zona frontierei româno-sârbe. Din păcate, acestea pot fi văzute doar ocazional. Sunt exemplare răzlețe ale unei populații ale cărei teritorii centrale se află în zona Mokrin din Voivodina (Serbia) și care se află în pragul extincției. Ambele reprezintă, de fapt, subpopulații care fac parte din populația est-panonică, ce cuprinde toate păsările aflate la est de Dunăre și la vest de Carpați. Populația est-panonică este compusă din mai multe subpopulații fragmentate, care, din ferice, nu au fost complet izolate, existând dinamică între ele.

Secolul XXI.

6
 ●
 ●
 ●

Există numeroase observații cu păsări inelate la Dévaványa (Ungaria) în alte regiuni ale țării vecine, dar avem date chiar și despre un exemplar din Kiskunság (Ungaria) care a fost revăzut la est de Tisa. În baza acestor informații, putem afirma că există interacțiuni între populațiile din zonele Kiskunság, Hortobágy, Bihar, Dévaványa și Salonta-Mezőgyán. Acesta asigură stabilitate din punct de vedere genetic și durabilitate pe termen lung, spre deosebire de populațiile izolate, unde indivizii se reproduc între ei, iar materialul genetic, cu timpul, se degradează.

Exemplele observate în zona Salonta (România) și Mezőgyán (Ungaria) fac parte dintr-o subpopulație comună. La Salonta, pot fi observate între 1-40 de dropii în orice perioadă a anului, hrănindu-se pe pajiști sau pe terenurile agricole. În perioada de reproducere, acestea *rotesc* cu regularitate (un spectaculos fenomen de curtare) în locurile specifice din împrejurimile Salontei. Putem afirma cu certitudine că dropii cuibăresc aici, deși nu avem decât dovezi indirecte.

Înfățișare

În privința aspectului, seamănă cu un curcan. Masculii³ sunt mult mai mari decât femelele⁷ și pot ajunge până la 16 kg, pe când femelele au între 4-6 kg. Chiar dacă sunt capabile de zbor, dropiile petrec mult timp pe sol, având picioare adaptate alergatului - au doar trei degete⁶. Coloritul penajului se caracterizează prin gri-marونی. Masculii prezintă și nuanțe de arămiu, negru și roșcat pe piept și pe aripi, femelele având un aspect mai șters, pentru o mai bună camuflare. O altă caracteristică reprezentativă pentru masculi sunt mustățile⁵, care cresc de-o parte și de alta, la baza ciocului. Mustățile sunt pene modificate și în medie, au o lungime de aprox. 20 cm. Acestea încep să se dezvolte din prima parte a perioadei de iarnă și ating lungimea maximă în perioada de rotit. Dimensiunea mustăților este corelată cu greutatea corporală, și au rol preponderent în comunicarea vizuală între dropioii rivali în perioada de rotit. Sunt niște marcaje de avertizare pentru potențialii masculi cu tendințe agresive și contribuie la stabilirea unei ierarhii. Primăvara, dropioii prezintă un colorit specific pe gât, un guler arămiu.

Puii⁴ sunt galben-maronii, cu dungi sau pete negre, ceea ce le conferă deopotrivă o bună camuflare. Penele din aripi și coadă încep să se dezvolte la 18-20 zile și deprim capacitatea de zbor la 40 de zile.

8
•
•
•

Habitat și migrație

Habitatul tradițional al dropiei sunt stepele eurasiatice⁸, dar s-a putut adapta și terenurilor agricole lucrate extensiv. Cât despre cele lucrate intensiv, dropia s-a adaptat doar parțial.

Simbolul înaripat de odinioară al stepelor, în cele mai multe locuri, dropia acum este asociată cu peisajul agricol. În regiunea noastră, poate fi întâlnită mai ales în habitate mozaicate, unde pajiștile alternează cu anumite culturi pe care le consumă, cum ar fi: leguminoasele (lucernă, trifoi), rapița sau cerealele de toamnă. E foarte sensibilă la deranjul teritoriului. Locurile de rotit (ritualul de împerechere) sunt pe pajiști, dar cuibul și-l face preponderent în culturile ei preferate, scurmând o adâncitură în pământ. În Europa, există populații chiar și în locuri unde nu mai sunt deloc pajiști, dropiile supraviețuind datorită programelor de agro-mediu. În cazul acestor dropii, rotitul nu mai are loc pe pajiști, ci pe terenuri agricole: ogoare, pârloage, terenuri arabile. Din acest punct de vedere, păsările de la noi sunt mai norocoase, deoarece au la dispoziție pajiști pentru rotit.

10
•
•
•

De regulă, dropia este o specie sedentară. Dacă are surse suficiente de hrană, va rămâne și iarna în același teritoriu. Consumă frunzele verzi de lucernă și de rapiță, cea din urmă fiind de nelipsit din meniul de iarnă al dropiei. Pot ajunge păsări și de la 50 km depărtare la câte-un loc prielnic de hrană și iernare.

De îndată ce, din cauza stratului gros de zăpadă sau gheață, nu pot ajunge la hrană, vor fi nevoite să-și părăsească locul. Dacă iarna începe cu asemenea condiții meteorologice neprielnice, i se activează instinctul de migrație și va petrece iarna în zona balcanică sau mediteraneeană. Dacă vremea nefavorabilă se instalează de la mijlocul iernii, dropiile vor migra pe distanțe mai mici.

Foarte multe păsări pier în timpul migrației. Cauza principală este coliziunea cu conductoarele liniilor electrice aeriene. Un alt factor periclitant este brancajul de pe teritoriile de migrație. Asigurându-le hrană pe timpul iernii, le menținem în teritoriu, evităm migrația și putem contribui la conservarea populației.

12
⋮

Populația de dropii de la Salonta

Populația de dropii de la Salonta utilizează pajști⁸, culturi de rapiță¹¹, lucernă, cereale¹², terenuri necultivate și, mai rar, culturi de porumb și floarea-soarelui. Raportul potrivit al acestor terenuri a contribuit la menținerea unei populații viabile în zonă.

Conservarea *pajiștilor* este foarte importantă, deoarece reprezintă locul de curtare (rotitul spectaculos), împerechere și de odihnă. *Rapița* este principala sursă de hrană din timpul iernii. În parcelele de rapiță din locurile prielnice, se pot găsi urme (excremente) de dropie. *Culturile de lucernă* sunt locuri importante pentru hrănit și cuibărit. În condiții de secetă, culturile de rapiță se pot usca, atunci crește semnificativ rolul lucernei, în special, ca sursă de hrană pentru iarnă. *Terenurile necultivate, ogoarele verzi* pot fi și ele locuri prielnice pentru hrănit și cuibărit. Parcelele cu cereale păioase sunt cele mai răspândite în jurul Salonte și pot fi alese ca loc alternativ pentru cuibărit. Din cauza înălțimii tulpinilor, parcelele cu porumb și floarea soarelui sunt mai puțin importante. În schimb, pot fi folosite în perioada de năpârlire, când le asigură păsărilor un loc potrivit pentru a se ascunde sau, în zilele toride de vară, când le oferă umbră.

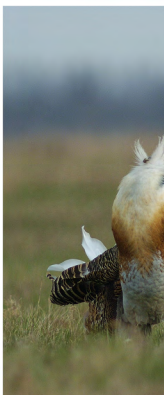
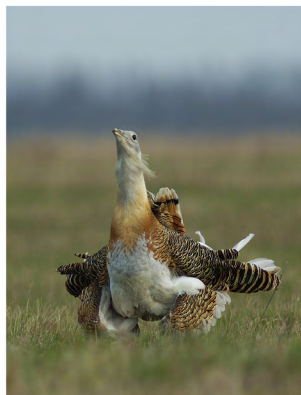
Reproducere și creșterea puilor

S ezonul de reproducere începe în martie-aprilie, cu fenomenul specific de curtare numit rotit. Masculii au locuri tradiționale de rotit, unde își apără teritoriile individuale. Delimitarea acestora se face prin zboruri repetate, în forma unui cerc. Această delimitare poate începe încă de la sfârșitul lunii februarie. Fiecare mascul (dropioi) are propriul loc. Venirea unui mascul străin sau prezența celor mai tineri poate genera conflicte¹⁴. Masculii devin maturi sexuali la vârsta de 4-5 ani, iar femelele la 3-4 ani.

Î n timpul *rotitului*, dropioiul își mișcă corpul în așa fel încât penele albe ajung la vedere. Astfel, el va fi observat cu ușurință de către femelele aflate la mai mulți kilometri distanță.

M asculul ia această poziție în 5-6 secunde și o menține aproape o jumătate de minut. În acest timp, își etalează cu mândrie penele albe și dansează pentru femele, înconjurându-le. Urmează o pauză de 2-3 minute, după care reia din nou poziția de bulgăre de zăpadă. Are nevoie de această pauză pentru eliminarea celor 10 litri de aer din punga din jurul gâtului.

F emelele aleg din teritoriu masculul care li se pare cel mai atractiv și mai frumos. Se apropie de locul de rotit, masculul o înconjoară fâlfâind din aripi. *Împerecherea* are loc dacă femela se așază pe sol. Apoi, masculul continuă rotitul în așteptarea altor femele. Masculii mai puternici se împerechează cu mai multe femele, cei slabi cu una sau chiar niciuna.

Rotitul are câteva etape caracteristice¹³:

- penele din coadă sunt strânse și date pe spate. Devin vizibile penele albe de sub coadă, cele din regiunea anală, iar punga din jurul gâtului începe să se umfle cu aer;
- punga de aer din jurul gâtului se umflă complet, iar aripile sunt lăsate jos. Prin umflarea pungii, capul se lasă pe spate, iar mustățile se îndreaptă spre cer;
- aripile lăsate la sol în formă de Z sunt încordate spre partea posterioară, iar penele albe din jurul cotului le acoperă pe cele arămii.

În cazul dropiei, nu putem vorbi de relații strânse între dropioi și femelă, de monogamie sau poligamie, deoarece și femelele se pot împerechea cu mai mulți masculi, iar masculii dominanți cu mai multe femele.

Tot în această perioadă a anului, masculii tineri, care încă nu sunt maturi sexual, exersează rotitul. Astfel, își antrenează corpul pentru rotit: pielea de pe gât încă nu e destul de flexibilă pentru a putea fi umflată și nici aripile nu pot fi cu totul întoarse. Și în cazul rotitului, repetiția e mama învățăturii - exersează mult sau chiar se pot apropia de masculii experimentați pentru a observa de aproape împerecherea.

Femelele părăsesc locul de rotit după împerechere. La sfârșitul perioadei de reproducere, masculii ocupă un teritoriu în apropiere sau la câțiva kilometri distanță. Femelele cuibăresc în grupuri la o distanță mai mare de locul de rotit, uneori chiar în teritoriul masculului. Sunt femele care, de-a lungul timpului, au locuri de cuibărit consacrate.

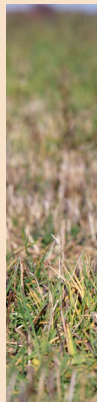
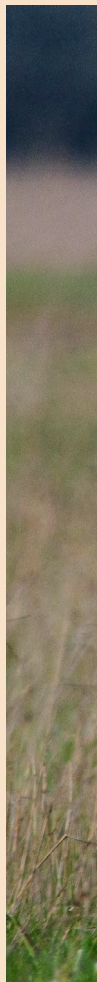

Masculii încearcă să rămână în apropierea femelelor pentru a se împerechea din nou dacă ponta se distruge. Droiile depun ouă o singură dată pe an, dar dacă ponta se distruge, va mai fi depus un ou.

Cuibul se află cel mai des pe pajiști, pârloage, în lucernă¹⁶ sau chiar în parcele de cereale. Un factor important în alegerea locului îl reprezintă înălțimea vegetației, deoarece este foarte importantă ascunderea femelelor în timpul clocirii. Cuibul este o adâncitură cu un diametru de 30-40 cm, scormonit în sol. Aici, sunt depuse între 1-3 ouă, în cele mai multe cazuri două. S-a observat că, în cuiburile de pe terenurile agricole, ponta este mai mare (sunt depuse mai multe ouă), probabil din cauza abundenței de hrană. Ouăle sunt verzi-măslinii, cu pete maronii, ce le conferă un camuflaj perfect în mediul în care se află. Au fost observate și ouă albastre-deschis. Acestea sunt fie primele ouă ale femelelor, de obicei, nefecundate, fie sunt doar lipsite de pigmenti. După ce au fost depuse toate ouăle, începe clocirea¹⁵ de 24-26 zile. În această perioadă, femela părăsește cuibul doar pentru a se hrăni și nu se îndepărtează la o distanță mai mare de o sută de metri. Puii sunt nidifugi (părăsesc cuibul foarte repede) și se nasc foarte dezvoltati - au pene și se pot mișca. La câteva ore după eclozare își pot urmări deja mama.

Până la vârsta de două săptămâni, puii sunt hrăniți²⁰ de femelă, apoi devin independenți, dar rămân în preajma cuibului. La vârsta de 7-8 săptămâni¹⁷, puii sunt capabili de zbor, dar familia rămâne împreună până când vor forma grupările de toamnă. Cele mai recente informații furnizate de studiile telemetrice ne dovedesc că până și puii mari, apti de zbor, preferă să se deplaseze pe sol, pe distanțe mici și zboară doar la nevoie. Din păcate, rata de mortalitate este foarte ridicată în rândul puilor, aproximativ jumătate dintre aceștia nu trec de primul an de viață. Cauzele sunt multiple: pe de o parte, sunt prădătorii naturali, pe de altă parte, dar cu preponderență mai mare, lucrările agricole mecanizate (secerișul, cositul motorizat).

Toamna, femelele cu juveni crescute pe același teritoriu formează un grup comun, ce se va mișca și hrăni împreună. Masculii adulți formează un alt grup. Cele două grupuri se hrănesc separat, dar, adesea, sunt aproape unul de altul. În iernile grele, grupurile distincte se pot uni, pentru a se hrăni împreună.

17
:
:

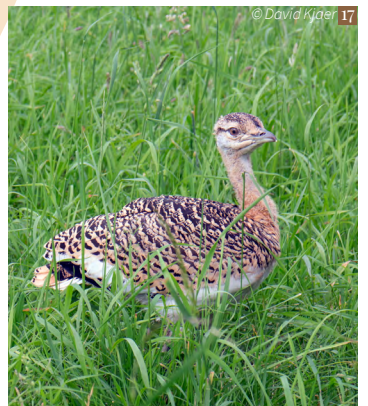
© David Kjaer 15

© Motkó Béla 16

© David Kjaer 17

© Motkó Béla 18

Reproducere și creșterea puilor la Salonta

Locul principal de rotit de la **Salonta** este o pajiște care se întinde între oraș și graniță. E folosită ca loc de pășunat pentru ovine și bovine, dar aceștia de regulă nu deranjează dropiile.

Pășările preferă locurile pășunate de oi, fiindcă aici iarba e mai mică și masculii pot fi mai ușor observați. Pentru o mai bună vizibilitate, pășările preferă nu doar iarba mică, ci și locurile mai înalte, unde femelele pot vedea mai bine dropiile. Parcelele mozaicate alcătuite din pajiști și terenuri arabile constituie locuri auxiliare de rotit.

În baza observațiilor efectuate în zona Salontei din ultimii 10 ani, cel mai mare grup de rotit a fost alcătuit din trei masculi și patru femele. Locul principal de rotit al acestei populații se află pe teritoriul Ungariei, la Mezőgyán. În urma împerecherii, se pot observa femele în jurul locului de rotit, căutând loc pentru cuibărire. Presupusul loc de cuibărit, identificat în 2018, se afla într-o parcelă de grâu înconjurată de pajiști.

Hrănire

Drophia este **omnivoră**. Poate consuma părți vegetale, semințe, artropode, moluște, mamifere mici sau chiar pui de păsări. **Meniul se schimbă** în fiecare anotimp, în funcție de disponibilitatea sursei de hrană și în funcție de nevoile dropiei.

La începutul primăverii, consumă mai multă hrană vegetală, deoarece mai degrabă găsește plante decât insecte - rapiță, lucernă, grâu. Începând cu luna mai, apar și artropodele în dieta dropiei, care vor fi prezente până toamna. Această hrană, bogată în proteine, joacă un rol important în perioada de reproducere și, mai ales, vara, în perioada de năpârlire, când are o mai mare nevoie de energie și proteine, pentru a-și schimba penele.

Toamna¹⁹, plantele predomină iar dieta dropiei. Consumă semințele cerealelor și tulpinile fragede ale culturilor de toamnă, rapița fiind hrana preferată. Iarna, are un meniu asemănător cu cel din toamnă. Dacă are posibilitatea, ierneză pe parcele de rapiță. Când se așterne zăpada, se alătură grupurilor de căpriori, pentru a se hrăni cu plantele scurmate de aceștia.

Dieta **puilor** e diferită de cea a adulților. Până la vârsta de două săptămâni, se hrănesc exclusiv cu insecte, o sursă bogată în proteine, ce le asigură o creștere rapidă. La o vârstă atât de fragedă, corpul nu poate digera hrana vegetală, deoarece încă nu li s-a dezvoltat flora bacteriană din intestine. De aceea, ei trec treptat la hrana vegetală.

Ca în toate zonele din Europa, și la **Salonta**, agricultura are un rol important în viața drobiei: tehnicile agricole aplicate, mărimea parcelelor și compoziția culturilor. Pe lângă conservarea pajiștilor, cultivarea parcelelor cu lucernă și rapiță, e deosebit de important ca producția să fie realizată fără produse chimice. În lipsa cantității suficiente de insecte, puii nu vor supraviețui primele două săptămâni, iar adulții nu vor avea parte de hrană cu conținut suficient de energie în perioadele dificile.

Factori periclitanți, posibilități de conservare

Factorii periclitanți ai dropiei

- La fel ca în cazul celor mai multe specii, dropia este amenințată, în primul rând, din cauza **pierderii habitatului**. La origine, pajiștile au reprezentat habitatul dropiei. Spre norocul ei, s-a adaptat foarte bine mediului plantelor cultivate. Dar, fără un **asolament potrivit**, pasărea nu poate supraviețui pe terenuri agricole.

- Teritoriile dropiei sunt din ce în ce mai mici, iar habitatul – **fragmentat**. Prin urmare, nu mai pot asigura menținerea unei populații viabile.

Săderea numărului de nevertebrate (în special, insecte). Lipsa insectelor din dieta adulților influențează negativ rata de reproducere, dar în cazul puilor, este fatală. Cauza principală este **folosirea pesticidelor, a insecticidelor și a fertilizanților chimici**²¹.

- Diferitele tipuri de **deranj**, cum ar fi: activitățile agricole, folosirea motocicletelor enduro, a ATV-urilor sau simpla prezență a omului. Păsările sunt foarte sensibile la deranj, în special, în perioada de reproducere și de cuibărit. În cazul deranjului din timpul rotitului, nu mai are loc împerecherea, iar femela va depune ouă nefecundate. Dacă femela e deranjată în timpul clocirii ouălor, va părăsi cuibul. De cele mai multe ori, ele nu îndrăznesc să se întoarcă. Dacă revin după o perioadă mai lungă, ouăle se pot răci, iar puii nu vor mai ieși.

- Distrugerea punții, a cuibului, colectarea ouălor, **uciderea puilor**. Nu se mai practică colectarea ouălor și nici distrugerea cuibului sau a puilor în mod intenționat. Activitățile agricole mecanizate însă pot provoca asemenea distrugereri, mai ales la seceriș, în timpul pulverizării chimicalelor și în timpul cositului mecanizat (de ex. lucerna), când puii încă nu pot zbura.
- Multe păsări pier din cauza coliziunii cu conductoare electrice aeriene. **Cablurile de medie și înaltă tensiune** reprezintă cel mai mare pericol pentru păsările de talie mare, cum e și cazul dropiei.
- Din păcate, trebuie să recunoaștem că **prădarea**, care reprezenta cândva un factor natural, acum este un pericol pentru dropie. Ca urmare unor activități antropice, dușmanii naturali s-au înmulțit foarte mult. Populația de vulpe – prădător al dropiei – era reglată de lupi și de șacali. Dar aceste specii, fie au dispărut din regiune, fie sunt în număr foarte mic. Numărul vulpilor ar putea scădea prin mortalitate cauzată de rabie, dar medicamentele împrăștiate din avion împiedică acest lucru.
- Pe lângă vulpe, un alt factor periclitant îl reprezintă creșterea numărului **câinilor** ciobănești și vagabonzi.

Populația de **dropii de la Salonta** este periclitată, în primul rând, de muncile agricole mecanizate. Irigarea și stropirea cu produse chimice reprezintă un plus de deranj, iar produsele chimice distrug populațiile de nevertebrate. Diversele lucrări de recoltare, cum ar fi cosirea motorizată a lucernei sau recoltarea orzului, constituie un pericol pentru cuibărit. Orzul se recoltează tocmai în perioada în care puii încă nu pot zbura, prin urmare, nu se pot ascunde din fața utilajelor agricole.

În afară de cele enumerate mai sus, alți factori periclitanți pot fi: dominarea culturilor neprielnice pentru dropii (porumb, floarea soarelui), intensificarea agriculturii, aratul pajștilor. În perioada de cuibărit, activitățile de vânătoare (mai ales la căprior) care nu țin cont de prezența dropiei în zonă, pot afecta negativ existența ei. De asemenea, liniile de medie și înaltă tensiune reprezintă un obstacol aerian care cauzează fragmentarea habitatului dropiei, iar în condiții precare de vizibilitate, coliziunea cu cablurile respective poate cauza moartea păsărilor.

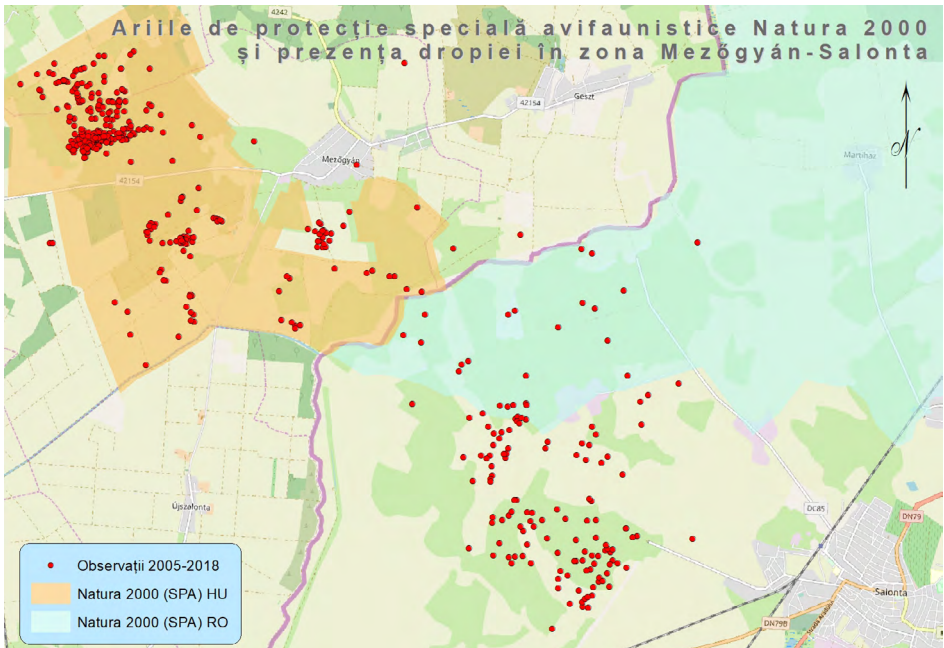

Posibilități de protecție, măsuri de conservare

Pentru conservarea dropiei, s-au emis mai multe planuri de acțiune și convenții internaționale. Cele mai multe state semnatare au elaborat și planuri de conservare naționale a speciei, prin care au dus la îndeplinire acțiuni concrete de conservare. În România, protecția dropiei face de-abia primii pași, anul trecut realizându-se o măsură concretă în acest sens: a intrat în practică pachetul de agro-mediu pentru dropie.

În cadrul Convenției de la Bonn s-a realizat un memorandum în vederea conservării populației de dropie central-est europeană (*Memorandum of Understanding on the Conservation and Management of the Middle-European population of Great Bustard*). România a semnat acest acord în noiembrie 2000, la conferința mondială IUCN de la Amman (Iordania).

24

Statele semnatare și-au luat următoarele angajamente:

- Derularea de programe de protecție a habitatelor dropiei. În acest sens, s-a propus introducerea de subvenții agricole și plăți compensatorii, care sprijină agricultura prietenoasă cu dropia.
- Împroprietărirea de către organizații guvernamentale sau civile, a habitatelor utilizate de dropii, pentru a asigura condițiile adecvate de management.
- Realizarea și aplicarea studiilor de impact în cazul infrastructurilor propuse în habitatul dropiei.
- Realizarea unor cercetări care servesc la conservarea eficientă a speciei (de exemplu: biologia reproducerii, resălbăticire și efectele prădătorilor naturali)
- În cazul populațiilor transfrontaliere, o strânsă colaborare internațională între țările vecine.
- Semnatarii memorandumului se reunesc din cinci în cinci ani pentru actualizarea planului de acțiune.

În România, există deja câteva măsuri pozitive pentru conservarea dropiei:

- s-a desemnat o **arie protejată Natura 2000**. Aceasta se află în apropierea Salontei, poartă codul de ROSPA0097 și denumirea de Pescăria Cefa - Pădurea Rădvani. Această delimitare a ariei protejate este departe de a fi ideală, deoarece nu acoperă întregul habitat folosit de dropii. În 2016, s-au făcut modificări la formularul ariei, dar nu s-au acceptat propunerile de mărire a suprafeței sitului. În ciuda deficienței sale, măcar într-o parte din habitat pot fi controlate proiectele de investiții care ar putea afecta negativ dropiile.
- Începând cu 2017, s-a aplicat un nou **pachet de agro-mediu**, elaborat de Grupul Milvus, care asigură plăți compensatorii pentru fermierii care se angajează să-și administreze terenurile aplicând metode agricole prietenoase cu dropia. Aceste plăți se pot solicita de către cei din împrejurimile Salontei deocamdată doar pentru terenuri arabile, întrucât, pentru pajiști, există deja un pachet pentru conservarea vânturelului de seară.

Rețeaua de arii protejate Natura 2000

Natura 2000 este un tip de arii protejate înființată de Uniunea Europeană în anul 1992 pe baza Directivei Păsări și a Directivei Habitate, o piatră de temelie a politicii UE de conservare a naturii.

Scopul fundamental al rețelei Natura 2000 este de a asigura menținerea pe termen lung a habitatelor naturale amenințate de dispariție și a speciilor periclitate, precum și conservarea biodiversității.

Natura 2000 reprezintă cel mai important instrument pentru oprirea declinului biodiversității europene. Astfel, ea asigură menținerea acelor sisteme naturale care stau la baza dezvoltării economice și sociale. Oferă șanse pentru dezvoltarea rurală în armonie cu natură, deoarece fără susținerea comunităților locale, protecția naturii este imposibilă.

La definirea acestor situri **nu** s-a plecat de la ideea unei protecții stricte, care să interzică activitatea umană. Dimpotrivă, în numeroase situri Natura 2000 activitățile umane de gospodărire a resurselor naturale pot și au continuat. În multe cazuri supraviețuirea până în prezent a habitatelor și a speciilor din siturile Natura 2000 se datorează în special tehnicilor agricole tradiționale folosite. Se caută acele soluții care în așa fel reglementează activitățile umane încât daunele acestora asupra naturii să fie reduse la minimum.

Rețeaua Natura 2000 se compune din două tipuri de arii protejate:

- SCI (*Sites of Community Importance* – **Situri de importanță comunitară**), se desemnează fie pentru protecția habitatelor naturale (231 de tipuri de habitate), fie pentru protecția diferitelor specii (există peste 800 de specii prioritare).
- SPA (*Special Protection Areas* – **Arii de protecție specială avifaunistică**), desemnate pentru protecția a peste 200 de specii de păsări. Păsările au primit un rol mai important în desemnarea ariilor Natura 2000, deoarece protejarea acestora contribuie la protejarea multor altor specii de viețuitoare (efect de umbrelă).

Totalitatea acestor arii formează rețeaua Natura 2000, care pune accent pe speciile și habitatele de interes european, a căror protecție se realizează prin măsuri specifice.

Ariile protejate Natura 2000 din UE și din România pot fi vizualizate pe adresa de web: <http://natura2000.eea.europa.eu>.

Următoarele măsuri pot contribui la conservarea speciei

- Cea mai importantă măsură este protecția teritoriilor populate de dropii prin conservarea habitatelor și evitarea fragmentării
- Asigurarea netulburării locurilor de rotit și cuibărit
- Introducerea liniilor electrice aeriene sub pământ, pentru a evita coliziunea
- Motivarea fermierilor prin plăți compensatorii pentru aplicarea unor metode agricole prietenoase cu natura:
 - ▷ Asolamentul să fie ales cu prudență în habitatele dropiei. Compoziția ideală poate fi de ex. cea care apare și actualmente în sistemul de plăți: 20% cereale păioase, minim 40% culturi perene (lucernă, trifoi, leguminoase și graminee pentru nutreț), minim 10% rapiță
 - ▷ Trebuie reglementată durata muncilor agricole mecanizate în perioada de cuibărit și când puii sunt inapți de zbor, în așa fel încât să nu afecteze negativ succesul reproductiv
 - ▷ În cazul găsirii cuiburilor pe durata muncilor agricole, ar trebui desemnată o arie de protecție în jurul acestora
 - ▷ Prin cultivarea rapiței, se poate asigura hrană păsărilor pe timpul iernii. Dacă au hrană suficientă, scade șansa să migreze (multe păsări pier în timpul migrației)
 - ▷ Producția fără produse chimice asigură cantitatea suficientă de nevertebrate, atât de nelipsită din viața puilor, dar și din meniul adulților
 - ▷ Transformarea în pajiști a terenurilor arabile de slabă calitate – oricum, aceste terenuri nu pot fi lucrate eficient, dar pot contribui la mărirea habitatelor dropiei

Cum pot contribui locuitorii din zonă?

- Alegerea unor tehnici agricole extensive, de ex. reducerea chimicalelor, folosirea nutrienților naturali, diversificarea culturilor.
- Aplicarea pentru pachete de agro-mediu și respectarea cerințelor
- Conservarea și menținerea pajiștilor
- Reducerea deranjului
- În cazul acoperirii cu strat gros de zăpadă, asigurarea accesului păsărilor la hrană

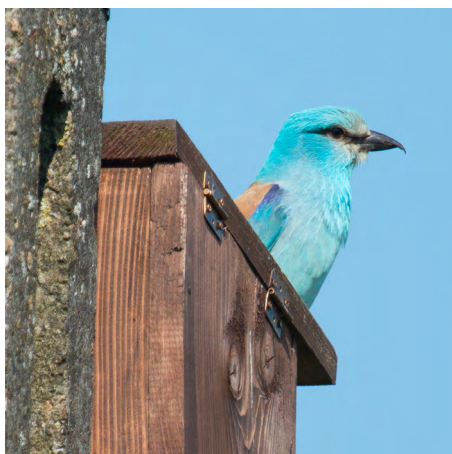
Alte valori naturale

Țipar (*Misgurnus fossilis*)

Este o specie de pește autohton în Europa. Este caracteristică mlaștinilor cu tendințe de desecare pe timpul verii, dar care primăvara sunt acoperite de apă. Apare și în lacuri nu prea adânci, în brațuri moarte mai vechi și în canale cu mâl, respectiv în gropile de pe luncile unor râuri mai mari de câmpie. Trăind în ape puțin oxigenate, iese din când în când la suprafața apei și înghite aer, pe care-l elimină imediat prin orificiul anal. În timpul cât aerul parcurge tubul digestiv, pereții intestinului posterior rețin oxigenul, așa numita respirație „intestinală”. Dacă este scos brusc din apă, peștele elimină aerul din intestin prin anus, producând un țipăt slab: de aici i se trage numele de „țipar”. Mai demult se pescuia și se consuma sub diferite forme. Perioada seacă o supraviețuiește îngropându-se în mâl. De aici și denumirea științifică *fossilis*, care înseamnă scos din pământ, dezgropat, deoarece în acele locuri oamenii dezgropau peștii din mâl. În regiunea noastră, a fost semnalată mai ales din canalele mai mari și din pâraiașele săpate.

28

Dumbrăveanca (*Coracias garrulus*)

Specie protejată în UE și în România. Populațiile semnificative din România se află în afara arcului carpatic, în Ardeal se pot observa doar în timpul migrației. Acum câțiva ani, se semnalau doar câteva perechi în partea vestică a țării, în Banat și Crișana. Datorită unor proiecte de conservare internaționale, s-au amplasat mai multe sute de cuiburi artificiale, iar populația din Bihor s-a stabilizat, a crescut și a început să se extindă spre nord. În prezent, în regiunea Sălonta-Cefa trăiește cea de-a treia cea mai stabilă populație din vestul țării.

Ciuful de câmp (*Asio flammeus*)

E o specie de bufniță foarte rară în România - există doar câteva zeci de exemplare observate anual. La Salonta specia poate fi văzută în mod regulat, mai ales iarna, excepție anii cu mulți șoareci, când ciuful poate cuibări în mai multe locuri. E singura specie de bufniță din țară care construiește cuib. Căpтуșește cu fire de iarbă o adâncitură scormonită în pământ. Preferă pajiștile, dar cuibul poate fi găsit și pe terenuri agricole, de unde își procură hrana. Astfel, folosirea produselor chimice sau extinderea monoculturilor sunt factorii periclitânți ai speciei.

femele

Eretele sur (*Circus pygargus*)

Deși e o specie răspândită în toată Europa, este rară peste tot. Populația din România se estimează la sub o sută de perechi. Precum dropia, eretele este legat de pajiști, dar actualmente cuibărește și în culturi agricole. Își face cuibul pe sol. Prin urmare, agricultura are influențe semnificative asupra speciei deoarece lucrările timpurii afectează cuibul. Pe meleagurile Salontei cuibărește în mod regulat, iar în anii cu creștere explozivă a șoarecilor de câmp (gradație), numărul ereților care cuibăresc crește semnificativ.

mascul

Fâsa de câmp (*Anthus campestris*)

Este o pasăre fără vreo caracteristică deosebită în privința aspectului. Nu e foarte răspândită, dar nici foarte rară. În alte regiuni poate cuibări chiar și pe terenurile arabile, dar în această zonă preferă pajiștile și pârloagele. Transformarea pajiștilor și intensificarea agriculturii amenință cel mai mult populația de fâse, a cărei populație a scăzut în UE, de aceea e protejată la nivel european. La Salonta poate fi observată pe sărături.

Țestoasă de apă europeană (*Emys orbicularis*)

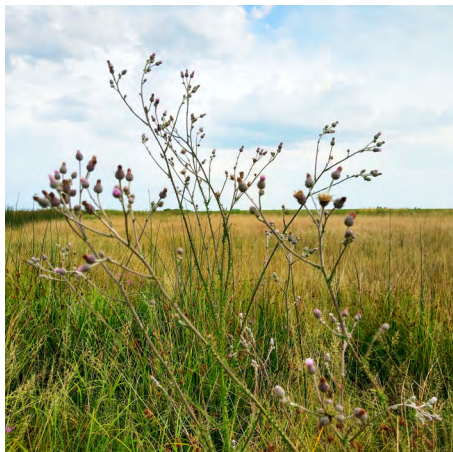
Aceasta este singura specie autohtonă de țestoasă de apă. Necesită vegetație de mal de-a lungul apelor curgătoare sau stătătoare pentru a se ascunde juvenilii, dar are nevoie și de soluri nisipoase pentru depunerea ouălor. Deseori, se poate observa stând la soare fie pe un trunchi aflat în apă, fie pe un mal nederanjat. Asigurându-i aceste condiții, putem contribui la conservarea speciei. Din cauza desecării habitatelor sale naturale, și anume a întinselor mlaștini de odinioară, specia a fost obligată să se mute în alte locuri, de origine antropică, cum ar fi canalele cu apă abundentă sau heleșteiele. De aceea, pentru țestoase decolmatarea integrală a canalelor e o amenințare. În jurul Salonte, țestoase se pot găsi în canalele mai mari și în pâraiele regularizate (Corhana, Culișer).

Popândău (*Spermophilus citellus*)

Cu toate că, la mijlocul secolului trecut, a fost considerat dăunător și se aplicau diferite metode de combatere, în zilele noastre, specia a devenit rară și strict protejată. Galleriile popândăului sunt folosite de amfibieni și reptile. Conservarea speciei e importantă pentru mai multe specii. Reprezintă principala sursă de hrană pentru șoimul dunărean, acvila de câmp și dihorul de stepă. Deși, este foarte rară în jurul Salonte, fiind găsit doar la est de Câmpia Barmodului, vis-a-vis de localitatea Kőtegyán, pe pajiștile învecinate cu granița de stat, în Crișana se cunosc populații semnificative, de ex. de-a lungul cursului inferior al Crișului Repede.

Pălămida (*Cirsium brachycephalum*)

Mai demult era considerată specie endemică a Bazinului Panonic, dar în ultima vreme a fost semnalată și în Transilvania. Preferă mai ales fânețele și mlaștinile sărăturoase. Factorii periclitanti sunt desecarea și aratul habitatelor sale. Datorită pășunatului intensiv, este destul de rară și pe pajiștile din Salonta. O vom întâlni doar în pețele umede de pe pârloagele vechi de mai mulți ani, în marginile mlaștinoase cu caracter sărăturos.

Molia buhă (*Gortyna borelii*)

Deși poartă numele de buhă, nu este o specie de bufniță. Face parte din familia fluturilor nocturni, periclitată pe plan european. Populația cea mai mare poate fi observată în Bazinul Carpatic. Preferă sărăturile și mlaștinile cu tendințe de sărăturare. Și la Salonta preferă aceste tipuri de habitate. Larva acestei molii se poate dezvolta doar pe o singură plantă, din care și consumă, pe chimenul porcului (*Peucedanum officinale*), specie prezentă pe pajiștile Salontei. Specia este amenințată de ararea pajiștilor, de managementul neadecvat al pajiștilor, de pășunatul intensiv.

© Deli Tamás

Sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*)

Populația cea mai mare la nivelul UE se află în România. Este o specie de câmpie și de deal și o putem întâlni în toată țara, cu excepția zonelor montane. Ca urmare a intensificării agriculturii din Europa Occidentală, populațiile de nevertebrate s-au diminuat drastic. Astfel, au scăzut mult sursele de hrană ale acestei specii. Un alt factor periclitant îl reprezintă tăierea șirurilor de arbori de-a lungul drumurilor, care asigurau locuri de cuibărit. Este specie reprezentativă pentru pâlcurile de salcâm din Salonta și pentru arborii crescuți în locul stânelor, fermelor părăsite.

Calendar

Ianuarie

Ce se întâmplă în natură?

Dacă în decembrie am început să oferim hrană păsărilor, este foarte important să nu abandonăm hrănirea lor în toial iernii! Multe specii pot apare la hrănitoare: diferite specii de cinteze și pițigoii, vrăbii, florintele, sticletele, mierla, măcăleandru etc.

Din urmele lăsate de păsări, putem identifica ce specii ne-au vizitat. Cintezele consumă în hrănitoare semințele, vor lăsa multe coji. Pițigoii consumă semințele pe câte o creangă, astfel cojile vor fi sub arbori, tufe, arbuști.

Dacă stratul de zăpadă este foarte mare, putem ajuta păsările și alte animale prin înlăturarea zăpezii de pe anumite porțiuni de pajiști dar și culturi, precum cele de rapiță și lucernă.

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Dropiile pot fi văzute în grupuri mari, hrănindu-se. Întrucât vegetația este mică, pot fi observate cu ușurință. Deseori, pot fi văzute alături de căpriori, mai ales dacă pământul este acoperit de zăpadă.

Căpriorii dau la o parte stratul de zăpadă cu copitele, facilitând astfel accesul dropiilor la hrană vegetală. Se hrănesc, în special, cu plante verzi, în primul rând, cu rapiță, apoi lucernă, dar și varză care nu a fost culeasă.

Dacă iarna este foarte rece și nu găsim suficientă hrană, pot migra în alte părți. N-a fost însă cazul la Salonta în ultimii 10 ani.

© Motkó Béla

Februarie

Ce se întâmplă în natură?

La sfârșitul lunii pot să apară **primii amfibieni**: tritonii (comun și cel cu creastă).

Speciile de ciori de la noi, precum cioara de semănătură, cioara grivă sau coțofana, sunt preponderent **sedentare**, majoritatea exemplarelor nu părăsesc zonele de cuibărit nici iarna. Dacă vremea permite, ciorile de semănătură se apucă de

renovarea cuiburilor încă din februarie. Dacă vrem să ajutăm ciorile, și implicit vântureii de seară, vântureii roșii respectiv ciufii de pădure, putem contribui ca ciorile să clădească cuiburi stabile, care să reziste de-a lungul întregului an, prevenind ca ouăle sau puii vântureilor respectiv ciufilor să cadă printre crengi. În februarie și martie oamenii încep să toaleteze arborii, arbuștii și vițele. Dacă adunăm mormanele de crengi și le împrăștiem în apropierea coloniei de cuibărit, ciorile le vor folosi ca material de cuibărit!

Speciile care ierneză în zona mediteraneană, precum ciocârlia de câmp, nagățul sau codobatura albă, în a doua parte a lunii februarie deja reapar pe la noi. Ciocârlia de câmp este prima pasăre care se apucă de cântec în câmpurile deschise!

Speciile migratoare de lungă durată dotate cu transmițători pot fi urmărite pe pagina: <http://www.satellitetracking.eu/>.

Să notăm unde găsim în jurul nostru cuiburi de

© Motkó Béla

rândunică și lăstun de casă. *Desenați harta localităților cu toate cuiburile de rândunici și lăstuni!* Mai târziu, harta va ajuta la monitorizarea cuiburilor, puilor. *Să popularizăm raftul de protecție*, o placă ce se amplasează sub cuib pentru reținerea excrementelor. Astfel vom evita ca excrementele să genereze neplăceri după ce rândunici se apucă de cuibărit.

Martie

Ce se întâmplă în natură?

Majoritatea amfibienilor pot fi observate, începând cu această lună. Cu ocazia unei plimbări, se pot observa pantele acestora, grămezi de ouă (*brotăcel, broască râioasă verde, broasca roșie de pădure*).

Cele mai multe specii de amfibieni (de ex. *tritonii și broaștele râioase*) acum migrează din locurile de iernat spre locurile de reproducere. Le putem observa mișcându-se în grupuri mari, chiar le putem chiar ajuta prin asigurarea unui traseu sigur. În zilele mai calde de martie, ne putem bucura de corul izvoarelor cu burta roșie. Masculii atrag femelele cu ajutorul cântecului, care în același timp e și un semn de teritorialism.

Începe migrația de primăvară a păsărilor.

© Motkó Béla

Ce se întâmplă în viața droșiilor?

La fel ca în luna ianuarie, se hrănesc în grupuri mari, îndeosebi, pe culturi de rapiță, cu condiția să existe. Spre sfârșitul lunii, droșii mai vârstnici încep să-și crească deja mustățile și îmbracă penajul de nuntă. Acum, se diferențiază de femele nu doar prin mărime, ci și prin culoarea penajului. Dacă e neobișnuit de cald, indivizii se pot separa unii de alții.

Să fim atenți la cuiburile berzelor albe! **Primele berze apar** în luna martie. Se pot organiza concursuri: Cine observă prima barză?

Dacă întreținem o grădină a păsărilor:

- Nu mai e nevoie să hrănim păsările (în funcție de condițiile meteorologice)
- Putem amplasa placa sub cuibul de rândunică
- Putem planta specii lemnoase

Dacă vizităm câmpurile, avem ocazia de a vedea anumite rozătoare. În zonele agricole, cu puțin noroc, putem întrezări câte-un hârciog, iar pe anumite pajiști din Câmpia de Vest apar primii popândăi proaspăt ieșiți de la hibernare.

Ce se întâmplă în viața droșiilor?

Își schimbă hrana, orientându-se spre lucerna care începe să încolțească, rapița fiind deja pe terminate. Apar insectele, care sunt și ele consumate. Crește și nevoia de hrană cu aport mare caloric, deoarece începe perioada rotitului și a cuibăritului. Acestea necesită un consum mare de energie atât pentru masculi, cât și pentru femele.

În caz de vreme favorabilă, droșii își ocupă locurile de rotit. Cocoșii pot lupta între ei pentru teritorii, întrucât masculii tineri încearcă să ocupe locuri noi, iar cei bătrâni să-și păstreze teritoriile vechi. Rotitul începe spre sfârșitul lunii, dar la o scară încă mică.

Aprilie

Ce se întâmplă în natură?

Apar **primii fluturi** de zi, precum coada rândunicii sau amiralul.

Deseori, se poate auzi sunetul caracteristic al **brotăcelor**.

Cele mai multe specii de **reptile** acum își încep perioada activă (șopârta de câmp, gușter). *Putem observa mișcarea sau chiar reproducerea la țesto-*

sele de apă europene.

Apar din ce în ce mai multe păsări migratoare, cântecul păsărilor poate fi auzit practic în orice tip de habitat. Faptul că, mereu auzim aceleași păsări din locuri bine definite, nu este întâmplător, deoarece cântecul masculilor nu are doar rolul de a atrage femelele, dar și de a marca teritoriul ocupat. Anumite specii, precum privighetoarea, care are poate cel mai frumos cântec dintre toate păsările cântătoare

existente pe la noi, **cântă mai mult după apus.** Sunt și specii de păsări urbanizate (din localități) care din cauza poluării fonice cântă și noaptea, de ex. mierla, pițigoii mare.

Încă nu este târziu, să montăm cuiburi artificiale pentru vânturei de seară și dumbrăvence!

Să observăm și să notăm speciile de păsări care cuibăresc în jurul nostru / curtea școlii / acasă! Cine observă mai multe specii?

Să observăm ce specii de păsări ciugulesc insectele la discuitul, aratul de primăvară!

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Dropiile își ocupă locurile de rotit. Mai întâi, aici doar se hrănesc, apoi încep să rotească. Odată cu trecerea timpului, rotitul crește în intensitate. După curtare, au loc împerecherile. După ce împerecherea s-a finalizat cu succes, femelele părăsesc teritoriul de rotit și aleg în apropiere (sau într-un perimetru de câțiva kilometri) locul pentru cuibărit. Scormonesc pământul și-și depun ouăle în mici adâncituri în sol, după care începe perioada de clocire.

© Motkó Béla

Mai

Ce se întâmplă în natură?

Pajiștile sunt înflorite, populate de sute de insecte, printre care fluturii sunt cei mai spectaculoși. *Să numărăm câte specii de fluturi putem observa!*

Pe la sfârșitul lunii mai, începutul lunii iunie, după metamorfoză, broaștele mici părăsesc apele în număr mare și traversează drumurile (de ex. broasca râioasă verde).

Anumite specii de păsări cântătoare cuibăresc anual de două sau chiar trei ori. Așadar ne putem aștepta să vedem păsări care zboară cu materiale în cioc, necesare construirii cuibului, în orice lună de primăvară sau vară. Dacă stăm atenți și urmărim păsărelele, putem găsi cuiburile lor.

Dar creșterea puilor de păsări cântătoare cel mai bine poate fi urmărită dacă au ocupat cuiburile artificiale pe care le-am montat pentru ele! *Să vizităm și să explorăm interiorul unui scorbură artificială!*

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Femelele clocesc ouăle. Perioada de incubație durează 25-28 de zile. Se hrănesc în apropierea cuibului. Cocoșii rămân și ei aproape. În caz de clocire fără succes, se vor împerechea din nou. Transmiterea genelor e importantă pentru ambii părinți. Iată de ce e avantajos pentru cocoși ca femelele să cuibărească în grup, în apropierea perimetrului de rotit. Dacă perioada de clocire a început devreme, puii eclozează încă din această lună.

Adulții consumă din ce în ce mai multe insecte. Ei au nevoie de multă energie, deoarece după perioada de clocire, începe năpârlirea completă – un fenomen extrem de solicitant pentru organismul păsării. În această perioadă, păsările devin foarte sensibile la deranj.

Iunie

Ce se întâmplă în natură?

Până la sfârșitul lunii, puii de pasăre părăsesc cuibul lor. Se termină perioada de cuibărire. Cântecul păsărilor se mai potolește.

Un observator atent cu siguranță va realiza că, în această perioadă numărul popândăilor crește în acele habitate de pajiște, unde există populații sănătoase. Nimic straniu în acest fenomen, popândăii proaspăt născuți ies la suprafață în luna iunie.

Cu ocazia ultimelor săptămâni de școală, putem porni la drum cu copiii să explorăm natura din jur, să căutăm urme lăsate de animale (amprente, galerii, scorburii, pene, culcuș de căprioară, loc de bălăceală pentru mistreți, fructe roase de animale, etc.).

Ce se întâmplă în viața drosiilor?

Aceasta este perioada de eclozare a puilor. Puii încă nu pot zbura și sunt conduși de femele. Până la vârsta de două săptămâni, puii sunt hrăniți exclusiv cu insecte, ce asigură sursa necesară de proteine și energie pentru o creștere rapidă. Puii eclozați devreme sunt capabili de zbor încă din această lună.

După încheierea perioadei de reproducere, drosiile nu mai au nevoie de penajul de nuntă și încep să-l schimbe cu unul mai simplu, prin năpârlire. Scade și mărimea mustăților, iar culoarea arămie devine mai puțin intensă. Penajul se aseamănă cu cel al femelelor, diferențierea cea mai clară fiind cea de mărime.

În această perioadă, muncile agricole mecanizate (cositul, seceratul, irigația) reprezintă cele mai pericole pentru drosii.

Iulie

Ce se întâmplă în natură?

Deși, abia acum începe vara, avem păsări care deja încep migrația, de ex. lăcarul de mlaștină pornește spre Africa.

Chiar și vara putem ajuta păsările. Când e arșiță, păsările cu greu găsesc surse de apă pentru a se adăpa, a duce apă pentru pui sau pentru a se scălda. Dacă le oferim adăpător sau chiar loc de scăldat artificial, cu siguranță se vor aduna multe păsări pentru a bea și să se răcorească! Un astfel de loc este ideal pentru observarea și fotografierea păsărilor din pândă!

Apar noi vizuini pe pajiștile populate cu popândăi, deoarece exemplarele tinere ies la suprafață și sapă propriile galerii.

În anumiți ani, numărul rozătoarelor, și în special al șoarecilor de câmp, poate crește brusc, fenomen cunoscut sub denumirea de gradație. Aceste animale se află printre prăzile preferate ale păsărilor răpitoare. Astfel, unde populațiile de șoareci prezintă gradație, cu siguranță vor apărea multe păsări răpitoare peste câmpuri, precum șoarecari comuni și vânturei.

Ce se întâmplă în viața droșiilor?

Puii, ajunși la vârsta de șase săptămâni, deprind capacitatea de a zbura, dar rămân în preajma mamei. Puii necesită mai puțină atenție din partea femelelor. Încep și acestea să năpârlească, ceea ce solicită un efort considerabil pentru organismul lor. După ce a trecut sezonul de împerechere și de cuibărit, droșiile vor năpârli complet, adică își vor schimba penele de pe corp și de pe aripi. Schimbarea acestora din urmă se face pe rând. Astfel, droșiile nu-și pierd capacitatea de zbor.

© Motkó Béla

August

Ce se întâmplă în natură?

La sfârșitul verii, avem cele mai mari șanse să observăm șopârle de câmp și gușteri, deoarece în această perioadă eclozează din ouă exemplarele tinere.

Perioada de cuibărit și de creștere a puilor de păsări

s-a terminat, iar speciile migratoare se pregătesc pentru pasajul de toamnă. Pe câmpuri se formează uneori grupuri mari de berze albe, care în timpul zilei hoinăresc și se hrănesc împreună.

Pe miriști uneori avem ocazia de a observa niște grămezi mari. Aceste constituie rezerve de semințe și alte

© Motkó Béla

resturi vegetale adunate de șoarecii de mișună (specie monogamă), acoperite cu pământ. În jurul acestor mormane putem observa multe galerii și poteci, deoarece aceste rezerve sunt adunate și folosite de max.20-30 de șoareci.

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Se adună în grupuri: femelele cu puii, iar masculii împreună. Se termină procesul de năpârlire al masculilor.

Septembrie

Ce se întâmplă în natură?

Cosașii tineri acum ajung la o mărime mai ușor de observat. În iarba scundă sunt vâdate de către multe specii de păsări (prigorie, dumbrăveancă, sfrâncioc roșiatic, graur, barza albă).

Acum se pot observa mult mai ușor **șopârlele** (șopârla de câmp, gușterul). Să nu le prindem, își vor lăsa foarte ușor coada!

Păsările migratoare au pornit la drumul lor spre Sud.

Unele specii se adună în **stoluri**, parcă ar fi nori care se îndreaptă spre Marea Mediterană, de ex. graurii.

Printre tufe se mai poate auzi frumosul cântec al **mierlei** (primăvara cântă mult mai tare fiind în perioada de reproducere). Ei acum năpârlesc, își schimbă penele.

Să confecționăm și să amplasăm cuiburi artificiale pentru păsări! Pe lângă faptul că, aceste cuiburi vor

fi ocupate primăvara de păsări pentru cuibărit, ele vor servi și iarna ca locuri sigure unde păsările pot petrece nopțile friguroase. Tot în această perioadă este indicată și curățirea și repararea **cuiburilor artificiale** montate în cursul anilor precedenți.

Multe specii de mamifere de talie mică încep să **hiberneze**, de ex. **popândăul** – specie prioritară Natura 2000.

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Se hrănesc în grupuri. Năpârlirea la femele se încheie mai târziu din cauză că până acum și-au hrănit puii. Pot avea loc migrații, deplasări locale pentru a găsi locuri potrivite pentru hrană. Trep-tat, își schimbă alimentația, care devine de origine vegetală. Pe de o parte, consumă mai puțină energie și, pe de altă parte, există resurse limitate de hrană de origine animală (scade numărul insectelor).

Octombrie

Ce se întâmplă în natură?

Se poate observa de asemenea că începe hibernarea și la amfibieni și reptile, aceste specii nu mai pot fi văzute de noi. Exemplele tinere pot fi observate timp mai îndelungat fiind că, corpul lor se încălzește mai ușor.

Pornesc la drum și speciile de păsări migratoare de scurtă distanță: codroș de munte, pitulice mică, silvia cu cap negru. De-a lungul toamnei, pițigoii se adună în jurul așezărilor omenești, pot fi observate mai des.

Dacă ne-am hotărât să ajutăm păsările prin toate măsurile posibile, acum este vremea **să plantăm arbori și arbuști** în grădini, în curtea școlii, la marginea străzilor și drumurilor! Să luăm în considerare necesitățile speciilor pe care dorim să le plantăm. Să fim atenți să păstrăm rădăcinile in-

tacte! Să nu uităm să le udăm după ce le-am plantat! Dacă adunăm frunze căzute la picioarele puietului, prevenim evaporarea apei și uscarea puietului.

Să confecționăm **hrănitore de păsări** pentru perioada de iarnă, sau să reparăm cele existente! Dacă dorim *să cumpărăm semințe de floarea soarelui* pentru a avea cu ce hrăni păsările pe timp de iarnă, în luna octombrie vom găsi la cele mai mici prețuri, chiar în perioada după ce se recoltează floarea soarelui. Tot acum, merită să facem *rezerve de mere* pentru mierle.

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Puii, care au eclozat mai târziu sau care au crescut mai încet, ajung la masă corporală ideală. Pot fi observați masculii tineri, mult mai mari decât femelele, care în continuare se hrănesc cu mamele lor, în grupuri.

Noiembrie

Ce se întâmplă în natură?

După ce foioasele și arbuștii își pierd frunzele, pot fi observate mai ușor cuiburile de păsări construite primăvara sau vara. Se poate auzi glasul caracteristic al gărișelor. Aceste găște sălbatice cuibăresc

în nordul continentului și petrec iarna în centrul și sudul Europei acolo, unde au și lacuri, bălți pentru a putea poposi peste noapte.

În vestul țării, cei norocoși pot întrezări chiar și cocori aflați în migrație. Vocea acestor păsări este de asemenea foarte specifică, ceea ce ne ajută să aflăm de prezența lor chiar și dacă migrează după lăsarea serii, în întuneric.

Pe coniferele din localități pot să apară grupuri mari de ciufi de pădure care ierneză împreună. *Ne putem și noi implica în recensământul de iarnă al ciufilor.* În apropierea locurilor de iernare, putem colecta *ingluviile* bufnițelor. Să vizităm locuri ferite din interiorul localităților, precum curțile bisericilor, cimitire, acolo unde există conifere cu frunziș des. *Acestea pot fi analizate, cu ajutorul unor mănuiși, pense și putem descoperi meniul bufnițelor.*

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Dieta dropiilor constă în plante verzi, completată cu semințe rămase în urma recoltării de pe terenurile agricole. Mai ales în anii secetoși, când culturile de rapiță se distrug, o sursă importantă de hrană o constituie lucerna.

Decembrie

Ce se întâmplă în natură?

În decembrie încep să ajungă la noi, în funcție de vreme, specii de păsări cântătoare care petrec iarna pe meleagurile noastre (oaspeții de iarnă) și pot fi văzute în zonele de câmpie doar în această perioadă. Dintre aceste specii putem aminti cocoșarul, care formează uneori stoluri de sute de exemplare, mătăsarul care apare doar în anumiți ani în formă de invazii și specii de *Fringillidae* precum cinteza de iarnă, sciatiul sau mugurarul.

Tomna-iarna putem întâlni grupuri mixte mai mari care caută împreună hrană (pițigoii mare, pițigoii albastru, țiclean, pițigoii codat, ciocănitori).

Este recomandat **să alimentăm hrănitorele** odată cu primele ghețuri. La montarea hrănitorelor să ne asigurăm că, pisicile nu vor ajunge la păsări! În afară de semințe de floarea soarelui, putem oferi păsărilor slănină, miez de nucă, mere. *Să ținem evidența speciilor de păsări care ne vizitează "restaurantul"!*

Ce se întâmplă în viața dropiilor?

Stilul de viață este asemănător cu cel din noiembrie.

brie. Începe năpârlirea parțială de iarnă, se schimbă penele de contur, acum apare musteața la masculi. O ninsoare puternică poate porni instinctul de migrație și dropiile pot migra spre zone mediteraneene sau balcanice. Sunt foarte vulnerabile la polei și ploii urmate de înghețuri, căci apa prelinsă pe aripi îngheață, iar dropiile nu mai pot zbura.

© David Kjaer

Proiectul **ROHU-14 – The Nature Corner**

Conservarea, protejarea și promovarea valorilor naturale din zona transfrontalieră Salonta – Békéscsaba este implementat în cadrul Programului Interreg V-A România-Ungaria (www.interreg-rohu.eu) și este finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională și cofinanțat de statele partenere în program, România și Ungaria.

Editori: Kelemen Katalin, Papp D. Judith

Text: Kelemen Katalin, Nagy Attila, Papp D. Judith

Corectură lingvistică: Turdean Laura

Grafică copertă: Kókay Szabolcs

Fotografii: autorul fotografiilor nesemnate este Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii Grupul Milvus

Editură: Milvus Transilvania Vest

2019

www.dropia.eu